

Pracovní balíček 2

Návrh možných opatření ke zlepšení stavu vodních útvarů A snížení povodňových rizik včetně jejich významu, efektivnosti a synergií

Pavla Štěpánková, Karel Drbal, Hana Prchalová, Jan Daňhelka

Akce se koná pod záštitou Ministerstva životního prostředí

T A
Č R

Program **Prostředí pro život**

Projekt
SS02030027

Vodní systémy a
vodní hospodářství
ČR v podmínkách
změny klimatu

Úvodní konference
4. 11. 2021

PRAHA
NTK

Institute zapojené do řešení pracovního balíčku 2

Hlavní řešitel

Výzkumný ústav vodohospodářský T.G. Masaryka, v. v. i. (VÚV)

Další účastníci

Český hydrometeorologický ústav (ČHMÚ)

České vysoké učení technické v Praze, fakulta stavební (ČVUT)

Garanti za MŽP

Ing. Tereza Davidová, Ph.D., Mgr. Marta Havlíčková, Ing. Jana Koubová,
RNDr. Jakub Horecký, Ph.D., Ing. Miroslav Tesařík, Ing. Pavel Marták

Návrh možných opatření ke zlepšení stavu vodních útvarů a snížení povodňových rizik včetně jejich významu, efektivity a synergie

Náplň pracovního balíčku 2

Dílčí cíl 2.1 - Hodnocení významu, efektivity a synergie (např. využití hydroenergetického potenciálu, rekreace, turistický potenciál)

Dílčí cíl 2.2 Vývoj postupů a návrh systému pro sběr a výměnu informací o opatřeních pro dosažení dobrého stavu vod

Dílčí cíl 2.3. Přezkum a návrh aktualizace Plánů pro zvládání povodňových rizik

Tematické zaměření

Povodňová směrnice

- VÚV, ČHMÚ
- Pavla Štěpánková
- Karel Drbal
- Jan Daňhelka
- ...

dílčí cíle 2.1 – 2.3

Rámcová směrnice

- VÚV, ČVUT (ČHMÚ)
- Hana Prchalová
- Silvie Semerádová
- Tomáš Dostál
- ...

dílčí cíle **2.1**, 2.2

2.1.1 Hodnocení významu a efektivnosti opatření ke zlepšení stavu vodních útvarů

Dílčí cíl 2.1.1 a pracovní balíček 6 spolu úzce souvisí

- zaměřeny na určování významnosti zdrojů znečištění pro vybrané ukazatele,
- zaměření na polyaromatické uhlovodíky, kovy, dusík, fosfor a pesticidy,
- obě části se týkají stavu vodních útvarů a plánů povodí,
- pracovní balíček 6 - podrobněji v pilotním povodí a na základě výsledků účelového monitoringu a podrobných modelů
- dílčí cíl 2.1.1 tyto postupy aplikuje na celou ČR, využívá celostátní databáze a zabývá se způsoby hodnocení efektivnosti již navržených a realizovaných opatření

Cíl úkolu a metodika

Ověření a zpodrobnění významných vlivů, identifikovaných v třetím cyklu plánů, aplikace a zobecnění výsledků z pracovního balíčku 6 na celou ČR, zpracování metodiky zjišťování odezvy stavu vod na navrhovaná a realizovaná opatření a stanovení efektivity jednotlivých typů opatření pro relevantní vlivy.

Projekt pracuje jednak s celorepublikovými daty (např. výsledky plánů povodí, naměřené koncentrace znečišťujících látek ve vodách, zdroje znečištění, zemědělské hospodaření, navrhovaná a realizovaná opatření), se zobecněnými výsledky z pilotního území ve pracovním balíčku 6 a z modelů. Tím by mělo být ověřeno, jaké zdroje znečištění jsou pro jednotlivé polutanty nejdůležitější.

Zároveň se na základě informací o realizovaných opatřeních pro zlepšení stavu a naměřenými koncentracemi polutantů za období 2010 – 2020 pokusíme stanovit efektivitu provedených opatření a navrhnout, na jaká opatření by se měly plány zaměřit.

Příklady některých dílčích řešení

- Zpracování vazby „antropogenní vliv – nevyhovující ukazatel nebo složka stavu pro vybrané znečišťující látky – navržená opatření“.
- Sestavení modelu pilotního povodí jako podkladu pro hodnocení efektivity opatření, týkajících se dopadů zemědělského hospodaření na erozi.
- Zpracování bilancí dusíku a fosforu za rok 2020 za zemědělství ČR (od roku 2018 pozorován pokles bilančního přebytku dusíku).
- Upřesnění údajů o vstupech a výstupech N a P.
- Zjištění velikosti a prostorového rozdělení „přirozeného pozadí“ kovů (zvýšené koncentrace nikoliv antropogenního původu)
- Rozlišení pesticidů podle užívání (zemědělství a jiné – např. fungicidy ve stavebnictví).

Dílčí cíl 2.1.2

Návrh a hodnocení významu, efektivnosti a synergií opatření ke snížení povodňových rizik

- Návrh hodnocení navržených opatření, návrh metody prioritizace opatření
  - využití poznatků z rešerší (ČR i zahraničí)
  - využití výstupů a zkušeností předchozích projektů VÚV TGM
    - monitorovací systém v povodí Husího potoka (provoz od roku 2016)
    - projekt Sucho - výsledky monitoringu, hodnocení některých opatření.
- *První návrhy možného hodnocení efektivnosti opatření jak na tocích tak také v ploše povodí včetně způsobů prioritizace při plánování posloupnosti realizace navrhovaných opatření*
- Hledání přístupu pro spojení požadavků v §64a Zvládání povodňových rizik a v §66 Záplavová území – úzká spolupráce se zástupci OOV MŽP
  - *Podklady pro diskuzi nad sjednocení přístupu k problematice možných omezení či restrikcí ve vodoprávním řízení na základě právně závazných dokumentů vycházejících z §66 a §64a vodního zákona*

Dílčí cíl 2.2

Vývoj postupů a návrh systému pro sběr a výměnu informací o opatřeních pro dosažení dobrého stavu vod

- Rozbor současného stavu informačních systémů spojených s povodňovou problematikou
- Návrhy možných řešení zjednodušení přístupu široké veřejnosti k informacím o povodňové problematice

Dílčí cíl 2.3

Přezkum a návrh aktualizace Plánů pro zvládání povodňových rizik

Plány pro zvládání povodňových rizik (PpZPR) jsou v principu koncepčním dokumentem, který sleduje hlavní cíl – zajištění efektivní prevence ke snížení negativních dopadů povodní. Povinnost pořizovat PpZPR ukládá všem členským státům Povodňová směrnice.

Aktivity:

- Analýza zdrojů dat využitelných pro hodnocení pokroku na cestě k dosažení cílů plánů
  - jaká data a kdy vznikají, kde jsou k dispozici, jejich možné využití pro hodnocení plánů a další fáze (ČSÚ - SLDB 2021, ČÚZK - RÚIAN, KN)

Dílčí cíl 2.3

Přezkum a návrh aktualizace Plánů pro zvládnání povodňových rizik

Identifikace problémových fází plánovacích cyklů – analýzy dosavadních zkušeností, případně připomínek k 2. PpZPR

Dílčí kroky:

- analýza zkušeností pořizovatelů a zpracovatelů DOsVPR (1. a 2. cyklus) - 2021
- analýza zkušeností zpracovatelů národních plánů (PpZPR) - 2021
- analýzy zkušeností uživatelů PpZPR – státní správa, samosprávy (návaznost v roce 2022).

Návrhy na systémové změny v procesech plánování – korekce/doplnění metodických přístupů atd.

Návrh postupů robustní rizikové analýzy (RRA) pro hodnocení efektů protipovodňové prevence v ČR a jejich ověření v rámci třetího plánovacího cyklu

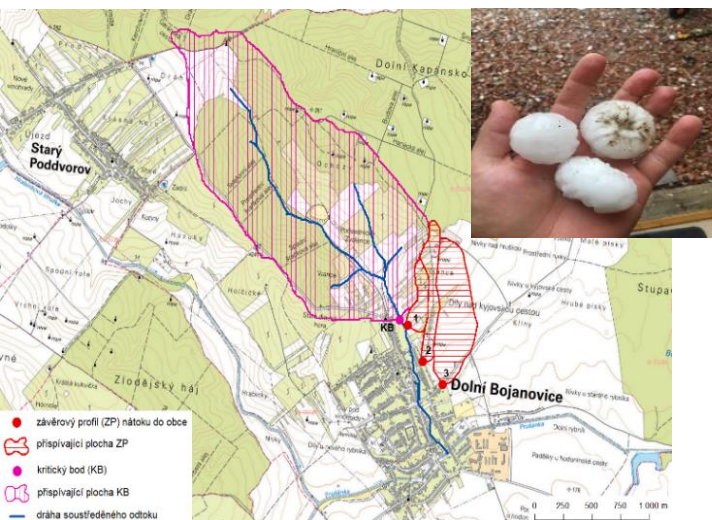
- Podklady – výsledky RA pro více než 3 500 měst a obcí v ČR (2009, 2012, 2016)
- Plánované výstupy
  - porovnání efektů PPO (2009, 2012, 2016) – využitelné i u nestrukturálních opatření; odhady přínosů navrhovaných opatření na úrovni změny zákonných pravidel v rámci ČR (úpravy, příp. nové restriktce v ZÚ, problematika neřízeného zvyšování potenciálu škod v ZÚ, korekce – zpřesnění omezení pro aktivní zónu záplavového území apod.)
  - uplatnění výsledků rizikové analýzy ve vazbě na prognózní činnost ČHMÚ – doplnění informací o předpověď potenciálních ztrát (např. odhad počtu dotčených obyvatel)

Dílčí cíl 2.3

Přezkum a návrh aktualizace Plánů pro zvládnutí povodňových rizik

Rozvoj přístupů odhadu rizik vyplývajících z nebezpečí povodní z přívalových srážek v ČR

- Srovnávací analýza výsledků lokalizace kritických bodů (KB) z let 2009 a 2015;
- Vstupní citlivostní analýzy při využití aktuálních datových sad se zaměřením na vliv hlavních faktorů, kterými jsou – přesnost DMR a výsledný způsob vymezení urbanizovaných lokalit;
- Analýza proběhlých událostí, tj. záznamů průběhů a dopadů pořízených s využitím letecké fotogrammetrie (kromě zaznamenaných důsledků přívalových povodní se jedná také o významné projevy eroze);
- Sestavení vhodné databáze událostí s přiřazením charakteristik příčinných jevů (zejména: srážkový úhrn, lokalizace jádra deště, doba trvání příčinných srážek - údaje ČHMÚ).

Přívalový déšť, bouřky
Dolní Bojanovice, 21. 6. 2021

17:30 – 18:30	127 mm
18:30 – 19:30	42 mm
	169 mm

Pro časový úsek 3 hodin nebyly v síti ČHMÚ po roce 2000 zaznamenány žádné srážky, které by úhrnem údaje z Dolních Bojanovic překonaly.

Aktivity ČHMÚ

- Spolupráce na balíku prací k PpZPR (ČHMÚ byl zpracovatelem v 1. i 2.- fázi)
- Přívalové povodně analýza výskytu událostí a metody zlepšování poznání rizika přívalových povodní a metod jejich predikce

Aktivity ČHMÚ

- Datová podpora, analýza dat: DC 1.1, DC 2.1.1, DC 3.2, DC 3.3, DC 3.5, DC 3.6, DC 7.3
- WP6 Identifikace zdrojů původu a množství znečištění ve vodě: Datová podpora, analýza dat, **monitoring pilotního území Výrovky** (pevné matrice, množství plavenin), **fingerprinting** (kombinace skupin látek i kombinace jednotlivých polutantů) pro určení typu zdroje zátěže (povrchové a podzemní vody, celá ČR)
- WP7 Zlepšení stavu vodních a na vodu vázaných ekosystémů DC 7.1 Výzkum vybraných ohrožujících faktorů působících na vodní a na vodu vázané ekosystémy: Datová podpora, analýza dat, **SPEAR** (SPecies At Risk) **index pro makrozoobentios a pesticidy, monitoring zájmových území pomocí pasivních vzorkovačů**
- WP1 – analýza ovlivnění, jeho změn a dynamiky

DĚKUJEME ZA POZORNOST

Pavla Štěpánková, Karel Drbal, Hana Prchalová, Jan Daňhelka

pavla.stepankova@vuv.cz
www.centrum-voda.cz

Odborný garant:

Ministerstvo životního prostředí

Financováno:

Vedoucí projektu:

Projekt
SS02030027

Vodní systémy a
vodní hospodářství
ČR v podmínkách
změny klimatu

Úvodní konference
4. 11. 2021

PRAHA
NTK